

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany przez
Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu
Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS		
Procesy stochastyczne		11.1.0743		
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot				
Instytut Matematyki				
Studia				
wydział	kierunek	poziom	drugiego stopnia	
Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki	Matematyka	forma	stacjonarne	
		moduł	matematyka teoretyczna, matematyka finansowa	
		specjalnościowy		
		specjalizacja	wszystkie	
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)				
dr Monika Wrzosek				
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS		
Formy zajęć		6 Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów: 60h Udział w konsultacjach: 10h Praca własna studenta: 80h RAZEM: 150h		
Wykład, Ćw. audytoryjne				
Sposób realizacji zajęć				
zajęcia w sali dydaktycznej				
Liczba godzin				
Ćw. audytoryjne: 30 godz., Wykład: 30 godz.				
Termin realizacji przedmiotu				
2023/2024 zimowy				
Status przedmiotu		Język wykładowy		
obowiązkowy		- angielski - polski		
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne		
- Rozwiązywanie zadań - Wykład problemowy		Sposób zaliczenia		
		Egzamin		
		Formy zaliczenia		
		- egzamin pisemny z pytaniami (zadaniami) otwartymi - kolokwium		
		Podstawowe kryteria oceny		
		Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
		kolokwia	50%	50%
		egzamin	50%	50%
		obserwacja postawy studenta	100%	0%
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się				

zakładany efekt kształcenia	Egzamin	Kolokwium	Obserwacja postawy studenta	Aktywność w dyskusji
Wiedza				
M2_W01	+			
M2_W02	+			
Umiejętności				
M2_U01	+	+		
Kompetencje				
M2_K01			+	
M2_K02				+
M2_K04			+	
M2_K05				+
M2_K06				+

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

Brak

B. Wymagania wstępne

Wiedza z Rachunku prawdopodobieństwa

Cele kształcenia

Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z podstawami teorii procesów stochastycznych, konstrukcją procesu Wienera i jego podstawowymi własnościami, podstawami teorii martyngałów oraz wprowadzenie do całki stochastycznej.

Treści programowe

1. Definicja procesu stochastycznego; przykłady; rozkłady skończenie wymiarowe; trajektorie procesu; wersja procesu.
2. Twierdzenia Kolmogorowa (o istnieniu procesu stochastycznego, o ciągłej wersji procesu).
3. Definicja procesu Wienera; istnienie i własności procesu Wienera;
4. Warunkowa wartość oczekiwana, definicja, własności.
5. Czasy zatrzymania. Martyngały, podmartyngały, nadmartyngały. Nierówność Dooba.
6. Całka stochastyczna funkcji skokowej, definicja i własności; Całka Itô, definicja i własności.

Wykaz literatury

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

A.1. wykorzystywana podczas zajęć

F. Klebaner, Introduction to Stochastic Calculus with Applications, ICP 2005.

A.2. studiowana samodzielnie przez studenta

Z. Brzeźniak, T. Zastawniak, Basic Stochastic Processes, Springer 2005.

B. Literatura uzupełniająca

W. Feller, *Wstęp do rachunku prawdopodobieństwa*, PWN 2006

I. I. Gichman, A. W. Skorochod, *Wstęp do teorii procesów stochastycznych*, PWN, 1968.

J. Jakubowski, R. Sztencel, *Wstęp do teorii prawdopodobieństwa*, Script, 2000.

I. Karatzas, S. E. Shreve, *Brownian motion and stochastic calculus*, Springer-Verlag, Berlin-Heidelberg-New York, 1988.

A. D. Wentzell, *Wykłady z teorii procesów stochastycznych*, PWN 1980.

Kierunkowe efekty uczenia się	Wiedza
M2_W01 zna i rozumie w sposób pogłębiony teorię wybranych działów matematyki	Student zna i rozumie podstawowe pojęcia i twierdzenia z zakresu rachunku prawdopodobieństwa, które występują w poznanych twierdzeniach i ich dowodach (M2_W01).
M2_W02 zna i rozumie dobrze rolę i znaczenie konstrukcji rozumowań matematycznych	Student zna i rozumie definicję procesu stochastycznego, podstawowe własności procesu Wienera i konstrukcję całki stochastycznej (M2_W02, M2_W03).
M2_W03 zna i rozumie w sposób pogłębiony wybraną dziedzinę matematyki teoretycznej lub stosowanej i jest w stanie rozumieć sformułowania zagadnień tej dziedziny	Umiejętności Student potrafi stosować poznane metody dowodowe i poprawnie postępuje się znanymi pojęciami (M2_U01).
	Kompetencje społeczne (postawy)

<p>pozostających na etapie badań oraz zna powiązania zagadnień tej dziedziny z innymi działami matematyki</p> <p>M2_U01 potrafi konstruować rozumowania matematyczne: dowodzić twierdzenia, jak i obalać hipotezy poprzez konstrukcje i dobór kontrprzykładów</p> <p>M2_K01 jest gotów do uznania ograniczenia własnej wiedzy i jest gotów do dalszego kształcenia</p> <p>M2_K02 jest gotów do precyzyjnego formułowania pytań, służących pogłębieniu własnego zrozumienia danego tematu lub odnalezieniu brakujących elementów rozumowania</p> <p>M2_K04 jest gotów do rozumienia i docenienia znaczenia uczciwości intelektualnej w działaniach własnych i innych osób; postępowania etycznego</p> <p>M2_K05 jest gotów do samodzielnego wyszukiwania informacji w literaturze, także w językach obcych</p> <p>M2_K06 jest gotów do formułowania opinii na temat podstawowych zagadnień matematycznych</p>	<p>Student jest gotów do uznania ograniczenia własnej wiedzy i do dalszego kształcenia (M2_K01).</p> <p>Student jest gotów do precyzyjnego formułowania pytań dotyczących procesów stochastycznych (M2_K02).</p> <p>Student rozumie znaczenie uczciwości intelektualnej i postępowanie etycznego (M2_K04).</p> <p>Student jest gotów do samodzielnego wyszukiwania informacji w literaturze (M2_K05).</p> <p>Student potrafi formułować opinie na temat podstawowych zagadnień matematycznych (M2_K06).</p>
--	---

Kontakt

monika.wrzosek@ug.edu.pl